

Acord signat entre Alfons el Vell, duc de Gandia, i el seu fill, Alfons el Jove, per tal de resoldre les seues diferències¹

Jaume Castillo Sainz

Aquest document forma part de la complexa relació que mantingueren Alfons el Vell i el seu fill Alfons en els darrers anys del viure del primer. De fet mirava de ser un compromís per aturar l'escalada del conflicte, però estava condemnat al fracàs perquè contemplava sobre tot les aspiracions del pare, i fins i tot podem dir que tenia un cert to paternalista. Els incompliments foren immediats, probablement per ambdues parts, amb la qual cosa quedà en no res. Però és una evidència molt gràfica de com de complicades foren les relacions entre ambdós personatges. A l'escrit ixen a la llum els principals motius de la disputa: la independència econòmica del fill, la seua capacitat d'intervenir en els afers de la senyoria del pare i les seues amistats, inadequades segons Alfons el Vell. A l'article que podeu trobar en aquest mateix volum apareix una explicació de les circumstàncies d'aquest enfrontament.

1. Arxiu del Regne de València, Cancelleria Reial 632, ff. 245r-246r.

«Sapien tots quants la present carta veuran e hoyran, que dissapte que-s comptaven XXVIII dies del mes de abril del any de la Nativitat de nostre Senyor Mil CCCC tres; constituïts personalment en l'alberch del molt honorable mossèn Pere d'Orrriols, artiacha major de la Seu de València, lo molt alt e magnífich senyor don Alfonso, Duch de Gandia, Marqués de Villena² e Comte de Ribagorça, de una part, e l'alt senyor Don Alfonso, Comte de Dénia, fill del dit senyor Duch, de la part altra, e en presència dels testimonis davall scrits, los dits senyors feren e manaren fer, legir e publicar davant ells per mi, Johan de Lorqua, per autoritat real notari públich, uns capítols en paper scrits, ja concordats entre los dits senyors, e signats, segons apparia de mà del dit senyor Duch, los quals son de la tenor següent:

Lo Senyor Duch assignarà e darà per cascun any al Comte de Dénia, son fill, per provesió e stament d'ell, e de la Infanta sa muller, e de ses cases, cinquanta mille solidos barchinens, pagadors en tres terces del any, de quatre en quatre mesos, e per tal que entre lo dit senyor Duch e lo dit Comte sia conservada aquella bona amor que deu ésser entre pare e fill, lo dit Senyor Duch, per bé del dit Comte, vol que-l dit Comte li faça e atorgue carta ab sagrament e homenatge, e signada de sa mà, e sagellada ab son sagell pendent, e closa per mà de notari// publich, de tenir e servir, e guardar les coses següents:

Primerament que-l dit Comte serà al dit Senyor Duch, son pare, bon fill, leal verdader e obedient;

item, que d'ací enant lo dit Comte no farà ne fermerà algunes cartes públiques ne privades de donació a alguna persona o persones après obte del dit

2. Alfons mai no renuncià a intitular-se Marqués de Villena, ni tan sols passats un grapat d'anys des de la confiscació d'aquest senyoriu.

senyor Duch³, ans si algunes ne ha feytes o atorgades, aquelles dirà e manifestarà al dit senyor Duch, e a consell del dit senyor, ell les revocarà aytant com per dret fer-se puscha;

item, que·l dit Comte no farà letres de manaments a deguns lochs, terres o vassalls del dit senyor Duch, son pare, ne farà, o fer farà algunes demandes en general o singular, ne·ls aemprerà de fermances o altres qualsevol obligacions, sens licència, voler e manament del dit senyor Duch;

item que·l dit Comte no vendrà, ne farà vendre o carregar per si o per altra persona censals o violaris, ne farà alguna manleuta de nenguna persona sobre censals o violaris, ne sobre la renda que·l dit senyor Duch li haurà assignada;

item que·l dit Comte dirà e mostrarà al dit senyor Duch si algunes lliges ha fetes ab algunes persones, e si al dit senyor Duch par que no sien ben fetes, aquelles desfarà a consell e voler del dit senyor, e que d'ací avant no·n farà ab persona al món sens licència, consell e manament del dit senyor Duch.

E lests e publicats los dits capítols, encontinent lo dit senyor don Alfonso, Comte de Dénia, jurà sobre los quatre evangelis de les sues mans corporalment toquats, e féu homenatge de mans e de boqua en poder del dit senyor Duch, son pare, de tenir, servir e guardar los preinserts capítols e coses en aquells contengudes// e declarades, dels quals capítols e coses axí seguides los dits senyors atorgaren, requeriren e manaren a mi, dit notari, los fahés dues cartes públiques, una a cascun d'ells liuradora, per haver de totes les dites coses memòria en l'esdevenidor que acta fuerunt die loco et anno premissis. Lo Comte.

Presentis foren per testimonis a totes les dites coses lo molt noble mossén Eiximen Pérez d'Arenós, e los honorables mossén Luch de Bonastre, cavallers, maiordom del dit senyor Comte de Dénia, e en Johan de Luna, dispenser del dit senyor Duch de Gandia.»

3. Es refereix a donacions de territoris o jurisdiccions d'aquells que Alfons el Jove heretaria a la mort del pare, fetes per endavant.